

STICHTING
NEDERLAND
ERSBUITEN
NEDERLAND

16 Feb 2020

Eerste Kamer der Staten-Generaal
Mw M.H.M Faber-van de Klashorst
Postbus 20017
2500 EA Den Haag

Geachte mevrouw Faber-van de Klashorst en Eerste Kamer,

Namens onze vier organisaties schrijven wij u gezamenlijk ter ondersteuning van het wetsvoorstel Rijkswet inperking gevolgen Brexit 35 130 (R2119). Daarin staat dat de wet in werking treedt indien het VK uit de EU is getreden en er “geen akkoord is bereikt waarin de rechten van Nederlanders in het Verenigd Koninkrijk voldoende zijn gewaarborgd”.

Het VK is per 31 januari 2020 uit de EU getreden, mét een uittredingsverdrag - het ‘Withdrawal Agreement’ (WA). Echter, onze nadrukkelijke stelling is dat **dit akkoord voornoemde rechten niet voldoende waarborgt**. In het kort (zie bijlage voor uitgebreidere uitleg):

Grootschalige discriminatie voorspeld door enkel-digitale verblijfsstatus

- EU-burgers krijgen enkel een digitale status, terwijl Britse en niet-EU-burgers een fysiek bewijs hebben
- Onderzoek toont aan dat discriminatie van EU-burgers bij huren en werkverlening vrijwel onvermijdelijk zal zijn
- Centrale website is al regelmatig buiten dienst geweest zodat status niet gecontroleerd kon worden

Zorg over transparantie en beheer van persoonlijke gegevens

- Bij aanvraag status moet verplicht toestemming worden gegeven voor het delen van persoonlijke gegevens (inc biometrische) met derden binnen en buiten het VK. De regering weigert te informeren wie deze derden zijn
- Immigranten vallen buiten de bescherming van nieuwe Britse GDPR-wetgeving
- Het VK heeft reeds eerder onrechtmatige kopieën van het Schengeninformatiesysteem gemaakt

Vertrouwensbreuk met de Britse Home Office

- Wetgeving van het ‘settled status’ systeem kan zonder parlementaire goedkeuring worden gewijzigd
- Het WA verplicht het creëren van een onafhankelijk orgaan voor controle van de burgerrechten, echter laat de implementatie aan het VK over. De regering heeft via AMvB de macht voor veranderingen en afschaffing
- Het VK heeft in het recente verleden ingezetenen mét verblijfsrecht werk, woning en gezondheidszorg geweigerd, én het land uitgezet, omdat ze dat recht niet zwart-op-wit konden aantonen (‘Windrush schandaal’)

Verlies van democratische rechten

- Het WA regelt geen stem- en kandidaatsrecht in lokale verkiezingen

Verlies EU recht van vrij verkeer van personen

- Alle rechten gaan verloren bij een afwezigheid van 5 jaar

Voor alle bovenstaande redenen willen veel Nederlanders Brits burgerschap aanvragen – maar dit creëert voor hen een onmogelijk dilemma. Verlies van Nederlands burgerschap is ondenkbaar vooral als men in de toekomst bijvoorbeeld in Nederland mantelzorg voor ouders wil verlenen. Bovendien verliezen ze daarbij óók het EU-burgerschap.

De dubbele nationaliteit is de **enige** manier om dit fundamenteel verlies van het EU recht van vrij verkeer te compenseren.

Met vriendelijke groet en onze dank voor uw aandacht.

Monique Hawkins, Hedwig Hegtermans, Nicole Wevers, Francisca Oxley
[the3million](#)

Eelco Keij
[Stichting Nederlanders Buiten Nederland](#)

Kris von Habsburg
[Nederlanders in den Vreemde](#)

Antonietta Sgherzi
[Stichting GOED](#)

BIJLAGE MET REFERENTIES

1. Grootschalige discriminatie voorspeld door enkel-digitale status

- EU burgers in het VK krijgen – als **enige, unieke** groep ingezet – enkel een digitale status na het verkrijgen van ‘settled’ of ‘pre-settled status’. In de brief die ze krijgen bij ontvangst van status staat nadrukkelijk vetgedrukt: **“This letter is not proof of your status”**.
- Dit moet worden gezien in het kader van het ‘Hostile Environment’ beleid in het VK, waar grenscontrole gedelegeerd wordt naar werkgevers, huurbazen, ziekenhuizen enzovoorts. Dit houdt in dat bijvoorbeeld een huurbaas hoge boetes en criminele straf kan krijgen door te verhuren aan iemand die niet de juiste immigratie status heeft.
- In tegenstelling krijgen niet-EU burgers wél een fysiek bewijs van status, en zijn Britse burgers in staat om een geboorteakte of paspoort te tonen. Tot het einde van de transitieperiode volstaat voor ons een Nederlands paspoort, maar vanaf 2021 worden wij afhankelijk van de digitale status. Dit zorgt nú al voor (illegale) discriminatie, en onderzoek toont aan dat **toekomstige discriminatie vrijwel onvermijdelijk** is.^{1 2}
- Daar komt bij dat de website van de overheid al meerdere malen buiten gebruik is geweest, zodat EU burgers op dat moment niet eens hun online status konden opvragen.

2. Zorg over transparantie en beheer van persoonlijke gegevens

- Veel burgers zijn huiverig om pre- en settled status aan te vragen, omdat ze toestemming moeten geven dat hun uiterst **persoonlijk data (inclusief biometrisch)** met derden - zowel privé als staats organisaties - binnen en buiten het VK gedeeld wordt, zonder dat deze instanties benoemd worden.³
- **the3million**, samen met Open Rights Group, heeft een rechtszaak tegen de Britse regering aangespannen, omdat de **Britse Data Protection Act 2018** een uitzondering maakt voor immigratie zaken.⁴ Dit druist in tegen het EU GDPR beleid.
- Het VK heeft zich al schuldig gemaakt aan het **onrechtmatig kopiëren** van persoonlijke informatie (waaronder foto's en vingerafdrukken) uit het Schengeninformatiesysteem (SIS).⁵

¹ http://www.t3m.org.uk/EUSS_PhysicalDocuments

² <https://www.the3million.org.uk/physical-proof>

³ Wob-verzoek werd geweigerd: https://www.whatdotheyknow.com/request/settled_status_app_data_privacy

⁴ <https://www.crowdjustice.com/case/immigrationexemption2/>

⁵ <https://euobserver.com/justice/141919> en <https://datanews.knack.be/ict/nieuws/verenigd-koninkrijk-maakte-illegale-kopieen-van-schengen-databank/article-news-1492409.html>

3. Vertrouwensbreuk met de Britse Home Office

Behalve dit genoemde wantrouwen rondom het beheer van gegevens, is er een algeheel gebrek aan vertrouwen in de beloftes van de Home Office.

- De pre- en settled status vallen gedeeltelijk onder de zgn **secundaire wetgeving**, en de regering gebruikt zgn. ‘Henry VIII powers’ (anno 1533) voor de uitvoering van het WA. Dit komt overeen met algemene maatregelen van bestuur (AMvB) en betekent dat deze gedeeltes zonder parlementaire inbreng kunnen worden gewijzigd.
- Het WA bepaalt dat er een onafhankelijk orgaan, het ‘**Independent Monitoring Authority (IMA)**’⁶, gecreëerd moet worden om controle uit te oefenen op de uitvoering van het burgerrechten gedeelte van het verdrag. Echter het verdrag laat dit geheel aan het VK over. Er bestaat bezorgdheid over de onafhankelijkheid en de daadwerkelijke zeggenschap dat deze organisatie gaat krijgen. De EU (Withdrawal Agreement) Act 2020⁷ (de VK implementatie van de WA) geeft de regering wederom de macht om zonder inbreng van het Parlement fundamentele veranderingen aan te brengen, en zelfs de IMA af te schaffen.⁸
- Verschillende voorstellen in het Britse parlement en de House of Lords om de rechten van EU onderdanen in het VK rechtelijk en beter te verzekeren zijn door de regering diverse malen afgewezen.⁹
- De vertrouwensbreuk wordt nog steeds regelmatig versterkt door de behandeling van de slachtoffers van het zgn. ‘**Windrush schandaal**’.¹⁰ Dit schandaal betrof veel mensen uit de voormalige Britse koloniën, die voor 1970 net zo makkelijk van Britse gebieden naar het VK konden verhuizen als van Manchester naar Londen. Het probleem kwam toen in 2012 een nieuw beleid – de eerder genoemde ‘Hostile Environment’ - werd ingevoerd door Theresa May, destijds Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken, waardoor men ineens bewijs van Brits zijn of immigratiestatus moest leveren aan werkgevers, huurbazen, ziekenhuizen enz. Voor velen was het zeer moeilijk om bewijs van meer dan 40 jaar eerder te leveren, des te meer omdat de regering in 2010 ook oorspronkelijke landingskaarten had vernietigd. Dit leidde tot onvergeeflijk leed¹¹, waarbij mensen mét verblijfsrecht hun baan, huis, en toegang tot gezondheidszorg verloren, in onbeperkte hechtenis werden genomen en zelfs zijn gedeporteerd.
- Deze mensen werden in het Windrush Parlement debat in 2018 nog door de regering beschreven als “our brothers and sisters, who have grown up with us and with whom we have grown up”, echter op 11 februari j.l. moest een rechtszaak¹² verhinderen dat meerdere van deze mensen zonder toegang tot justitie gedeporteerd werden. De regering gaf in 2018 opdracht voor een ‘**Windrush lessons learned review**’¹³. Het rapport zou in maart 2019 gepubliceerd worden, werd tot september 2019 uitgesteld en is tot op heden nog steeds niet openbaar gemaakt.

Onze vraag is: wat is de waarde van de herhaalde verklaring van de regering ‘EU citizens are our friends, our neighbours, our colleagues, and we want them to stay’, terwijl diezelfde regering in januari weigerde om beschermende amendementen¹⁴ van de House of Lords aan te nemen?

⁶ https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/854222/WAB_Fact_Sheet_-_IND_MONITOR.pdf

⁷ <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2020/1/contents/enacted>

⁸ <https://publiclawproject.org.uk/latest/eu-wab-plps-briefing-on-the-independent-monitoring-authority/>

⁹ <https://commonslibrary.parliament.uk/brexit/legislation/lords-amendments-to-the-eu-withdrawal-agreement-bill/>

¹⁰ <https://www.theguardian.com/uk-news/2020/feb/09/why-justice-remains-elusive-for-windrush-generation>

¹¹ <https://www.the3million.org.uk/hostile-environment>

¹² <https://www.bbc.co.uk/news/uk-51456387>

¹³ <https://www.gov.uk/government/publications/windrush-lessons-learned-review>

¹⁴ <https://blogs.lse.ac.uk/brexit/2020/01/27/eu-settlement-scheme-the-cliff-edge-approach-puts-many-vulnerable-applicants-at-risk/>

4. Democratische rechten

Het stemrecht dat Nederlanders onder de EU wetgeving hadden om in lokale verkiezingen te stemmen en kandidaat te staan is niet in het WA geregeld. Wij weten nog niet of we dit recht behouden. Mochten wij dit recht verliezen, dan hebben wij geen enkele democratische stem meer in het VK. Doordat onze rechten onder pre- en settled status verminderd worden, is het stemrecht nog belangrijker geworden. Het was zwaar om tijdens het referendum niet te mogen stemmen. Het gevoel van een totaal verlies democratisch te kunnen bijdragen aan de plaats waar je woont weegt hierdoor nog zwaarder.

Met de Britse nationaliteit kunnen mensen volwaardig aan het democratisch proces deelnemen, dat is voor velen nu belangrijker dan ooit.

5. Onmogelijk dilemma bij verlies EU recht van vrij verkeer van personen

Het meest fundamentele verlies van rechten voor Nederlanders in het VK (en uiteraard ook voor Britten in Nederland) is het EU recht van vrij verkeer van personen.

Het WA waarborgt dit recht van vrij verkeer van personen **niet** – ondanks de onderhandeling-beloftes dat de meer dan 5 miljoen burgers aan beide zijden van het kanaal hun leven zouden moeten kunnen doorzetten alsof Brexit niet was gebeurd¹⁵:

- Nederlanders in het VK met settled status verliezen al hun rechten in het VK bij 5 jaar afwezigheid. (Die met pre-settled status' verliezen al bij 6 maanden afwezigheid de kans om überhaupt nog in de toekomst settled status aan te kunnen vragen. Daar komt bij dat is gebleken dat vele mensen pre-settled status toegewezen krijgen zelfs als ze recht hebben op settled status)
- Hetzelfde geldt andersom voor Britten in Nederland, en bovendien behouden zij enkel hun rechten in Nederland, en verliezen het vrij verkeer recht in de 26 andere EU lidstaten

Vijf jaar klinkt misschien lang, maar gaat snel voorbij. Nederlandse kinderen in het VK zouden bijvoorbeeld in Nederland een studie willen ondernemen. Veel Nederlanders in het VK hebben familie in Nederland die wellicht mantelzorg nodig zullen hebben. Nederlanders zouden voor een aantal jaar naar Nederland willen komen om dit te kunnen geven, terwijl zij tegelijkertijd nog steeds in het VK familie en andere sociale verplichtingen hebben. Bij verlies van de settled status kunnen zij daar niet meer naar terugkeren.

Voor alle bovenstaande redenen, en voor een gevoel van veiligheid gezien de omstandigheden, willen veel Nederlanders Brits burgerschap aanvragen – maar dit creëert voor hen een onmogelijk dilemma.

Verlies van Nederlands burgerschap is voor hen ondenkbaar – omdat ze dan met Nederlandse immigratie wetten te maken krijgen om in hun geboorteland bijvoorbeeld voor hun ouders te kunnen zorgen. Bovendien verliezen ze dan met het Nederlanderschap ook het EU-burgerschap met de daaraan gekoppelde rechten. Nederland kan niet van iemand verlangen, dat hij/zij zijn/haar EU-burgerschap opgeeft om zijn/haar werk- en verblijfsrechten in het Verenigd Koninkrijk zeker te stellen.

De dubbele nationaliteit is de **enige** manier om dit fundamenteel verlies (dóór Brexit, en óndanks het Withdrawal Agreement) van het EU recht van vrij verkeer te compenseren.

¹⁵ Toespraak Michel Barnier mei 2017: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/SPEECH_17_1205